

การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีในกรอบ AEC

การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญที่จะส่งเสริมการไปสู่จุดหมายของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นตลาดเดียวสำหรับสินค้า (และบริการ) จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคและส่งเสริมขีดความสามารถของอาเซียนในที่จะเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก หรือเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของโลก

ผ่านการดำเนินงานเขตการค้าเสรีอาเซียน ทำให้อาเซียนประสบความสำเร็จที่สำคัญในการจัดภาษี อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีไม่เพียงแต่การจัดภาษีเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงการยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีด้วย นอกจากนี้ องค์ประกอบที่สำคัญอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี คือ มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการด้านพิธีการศุลกากร การจัดตั้งระบบศุลกากรหน้าด่านเดียวของอาเซียน และการส่งเสริมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ CEPT อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงเรื่องพิธีการออกหนังสือรับรอง และการปรับประสานมาตรฐานและความสอดคล้องในด้านพิธีการ

ความตกลง CEPT-AFTA จะถูกทบทวนและส่งเสริมให้เป็นความตกลงที่มีความครอบคลุมเพื่อให้บรรลุการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีและสอดคล้องกับความประสงค์ของอาเซียนที่จะเร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในปี 2015 ดังนี้

1) **การจัดภาษี** ภาษีสำหรับสินค้าภายในอาเซียนจะถูกจัดสอดคล้องกับกรอบเวลาและพันธกรณีที่ระบุไว้ภายใต้ CEPT-AFTA และความตกลง/พิธีสารอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีการดำเนินงานดังนี้:

- (1) จัดภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าทุกรายการ ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง ภายในปี 2010 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และภายในปี 2015 โดยมีความยืดหยุ่นได้สำหรับสินค้าอ่อนไหวบางรายการภายในปี 2018 สำหรับประเทศ CLMV ซึ่งสอดคล้องกับข้อบทที่ระบุไว้ภายใต้พิธีสารเพื่อแก้ไขความตกลง CEPT สำหรับการจัดภาษีสินค้านำเข้า
- (2) จัดภาษีสินค้านำเข้าสำหรับสินค้าที่อยู่ในสาขาสำคัญ (Priority Integration Sectors) ภายในปี 2007 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และปี 2012 สำหรับประเทศ CLMV ซึ่งสอดคล้องกับข้อบทที่ระบุไว้ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน (ฉบับแก้ไข)
- (3) ย้ายรายการสินค้าที่อยู่ในบัญชีอ่อนไหวเข้าสู่กรอบ CEPT และลดภาษีสินค้านั้นให้อยู่ที่ 0-5% ภายในวันที่ 1 มกราคม 2010 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ วันที่ 1 มกราคม 2013 สำหรับเวียดนาม วันที่ 1 มกราคม 2015 สำหรับลาวและพม่า และวันที่ 1 มกราคม 2017 สำหรับกัมพูชา ซึ่งสอดคล้องกับข้อบทภายใต้พิธีสารการบริหารจัดการที่เป็นพิเศษสำหรับสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง
- (4) ย้ายสินค้าซึ่งอยู่ในบัญชียกเว้นให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ภายใต้ความตกลง CEPT

2) **การจัดมาตรการที่มีใช้ภาษี** อาเซียนประสบความสำเร็จอย่างดีในการเปิดเสรีด้านภาษี ประเด็นสำคัญที่อาเซียนจะมุ่งดำเนินการไปจนถึงปี 2015 คือ การยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี (NTBs) อย่างสมบูรณ์ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้:

- (1) ส่งเสริมความโปร่งใสโดยยึดมั่นกับพิธีสารว่าด้วยกระบวนการแจ้งและการจัดตั้งกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
- (2) ยึดมั่นตามพันธกรณีที่จะไม่เพิ่มเติมและยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี
- (3) ยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า (NTBs) ทั้งหมดภายในปี 2010 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 5 ประเทศ ปี 2012 สำหรับฟิลิปปินส์ และปี 2015 โดยมีความยืดหยุ่นได้ถึงปี 2018 สำหรับประเทศ CLMV ให้สอดคล้องกับแผนงานเพื่อจัดมาตรการที่มีใช้ภาษีที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า
- (4) ส่งเสริมความโปร่งใสของมาตรการที่มีใช้ภาษี และ ดำเนินงานในส่วนที่เป็นไปได้เพื่อให้มีกฎเกณฑ์และกฎระเบียบระดับภูมิภาคที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีในระดับสากล

- 3) **กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (ROO)** ดำเนินการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ตอบสนองต่อพลวัตและการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการผลิตของโลก เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน สนับสนุนเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค ส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ลดช่องว่างการพัฒนา และสนับสนุนการเพิ่มการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้กรอบ CEPT-AFTA โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้:
- (1) ปรับปรุงและส่งเสริมการพัฒนากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตในภูมิภาค รวมทั้งดำเนินงานปรับปรุงในส่วนที่จำเป็น เช่น การใช้ระบบประเมินอากรล่วงหน้า และการปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
 - (2) จัดทำพิธีการในการออกหนังสือรับรองให้เรียบง่ายสำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ CEPT โดยให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนำระบบอำนวยความสะดวกมาใช้ เช่น การออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การปรับประสานและจัดระบบพิธีการภายในประเทศในขอบเขตที่สามารถดำเนินการได้
 - (3) ทบทวนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ใช้โดยประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งในภาพรวมและรายประเทศ และพิจารณาแนวทางการคำนวณแหล่งกำเนิดสินค้าแบบผสมที่เป็นไปได้
- 4) **การอำนวยความสะดวกทางการค้า** กฎระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทางการค้าและศุลกากรที่ไม่ยุ่งยาก เป็นแนวเดียวกัน มีมาตรฐาน จะลดต้นทุนทางธุรกรรมในอาเซียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมขีดความสามารถในการส่งออกและอำนวยความสะดวกการรวมตัวของอาเซียนให้เป็นตลาดเดียวสำหรับการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน และการเป็นฐานการผลิตเดียว โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้:
- (1) ประเมินสถานะการอำนวยความสะดวกทางการค้าในอาเซียน
 - (2) จัดทำและดำเนินการตามแผนงานด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้กฎระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทางการค้าและศุลกากรที่ไม่ยุ่งยาก เป็นแนวเดียวกัน มีมาตรฐาน
 - (3) สนับสนุนการดำเนินการและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศให้มีความโปร่งใสและชัดเจน
 - (4) สร้างกลไกความร่วมมือด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าระดับภูมิภาค
 - (5) จัดตั้งศูนย์รวมด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียน
 - (6) กำหนดมาตรการระดับชาติเพื่อสนับสนุนและเป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มระดับภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (7) จัดทำโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตามแผนดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่น
- 5) **การรวมกลุ่มทางศุลกากร** จากการเร่งรัดการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การไปสู่วิสัยทัศน์ด้านศุลกากรของอาเซียนปี 2020 ได้ถูกเร่งรัดเป็นปี 2015 โดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาศุลกากรระหว่างปี 2005-2010 มีจุดมุ่งหมาย
- (a) รวมกลุ่มโครงสร้างด้านศุลกากร (b) ปรับการจำแนกพิกัดศุลกากร การประเมินศุลกากร การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าให้ทันสมัย และจัดทำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (c) ปรับระบบการตรวจปล่อยสินค้าให้มีความคล่องตัวมากขึ้น (d) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (e) เสริมสร้างการเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง (f) ลดช่องว่างในการ

พัฒนาด้านศุลกากร และ (ง) นำเทคนิคการบริหารจัดการความเสี่ยงและระบบการควบคุมตรวจสอบเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการค้ามาใช้

โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้:

- (1) ปรับปรุงเทคนิคด้านศุลกากรให้ทันสมัยขึ้น จากการปรับประสานกระบวนการและขั้นตอนศุลกากรให้ง่ายและเป็นแนวเดียวกัน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและแนวปฏิบัติที่ดี โดยการปฏิบัติตามรูปแบบของกระบวนการขนส่งสินค้าระดับภูมิภาค (การตรวจปล่อยของอาเซียนและแบบฟอร์มใบขนสินค้าของอาเซียน ปี 2007)
- (2) จัดทำระบบสินค้าส่งผ่านของอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าและการขนส่ง
- (3) จัดทำระบบศุลกากรของอาเซียนเพื่อจัดการกับกระบวนการด้านศุลกากรในกรณีพิเศษ เช่น การผ่านด้านศุลกากรชั่วคราว การผลิตนอกเขตประเทศ การผลิตภายในเขตประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกการรวมกลุ่มทางการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน
- (4) นำมาตรฐานและแนวปฏิบัติระหว่างประเทศมาใช้ เพื่อให้การจำแนกพิกัดศุลกากรมีรูปแบบเดียว ปรับประสานระบบการประเมินมูลค่าให้เป็นแนวเดียวกัน และการปรับประสานการตรวจสอบแหล่งกำเนิด ให้เป็นแนวเดียวกัน และการแลกเปลี่ยนข้อมูล ในส่วนที่เป็นไปได้
- (5) ดำเนินการระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน
- (6) ส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือร่วมกันเพื่อให้ระบบศุลกากรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6) **ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของ อาเซียน** การใช้กฎระเบียบ กระบวนการ และขั้นตอนทางการค้าและศุลกากรที่เป็นแนวทางเดียวกันและมีมาตรฐาน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน คือ การเชื่อมต่อบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิก บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติจะทำให้สามารถส่งข้อมูลเพียงครั้งเดียว ประมวลผลข้อมูลในคราวเดียว และตัดสินใจตรวจปล่อยสินค้าได้ในคราวเดียว ซึ่งจะช่วยเร่งการตรวจปล่อยทางศุลกากร ลดขั้นตอนและเวลาการทำธุรกรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การค้ามีประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้:

- 1) อาเซียน 6 (บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) เริ่มดำเนินการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติ ภายในปี 2008 เป็นอย่างช้า
- 2) อาเซียน 4 (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) เริ่มดำเนินการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติ ไม่ช้าไปกว่าปี 2012 และ
- 3) จัดทำองค์ประกอบข้อมูลให้เป็นมาตรฐานบนพื้นฐานรูปแบบข้อมูลของ WCO ชุดข้อมูลของ WCO และข้อมูลการค้าสหประชาชาติ (UNTD) และเร่งนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ เพื่อให้กระบวนการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นแบบดิจิทัล

7) **มาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิค** ระบบมาตรฐาน คุณภาพ การรับรอง และการวัดมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในด้านต้นทุนการผลิตภายในภูมิภาคและการส่งออก/นำเข้า ในภูมิภาค มาตรฐานกฎระเบียบด้านเทคนิคและการประเมินความสอดคล้องจะต้องมีการปรับประสานให้อยู่ในแนวเดียวกัน โดยจัดทำแนวปฏิบัติด้านมาตรฐานและความสอดคล้องของอาเซียนให้โปร่งใสมากขึ้น ปรับปรุงคุณภาพของการประเมินความสอดคล้อง และให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้ :

- (1) ปรับปรุงประสานมาตรฐาน กฎระเบียบด้านเทคนิคและการประเมินความสอดคล้องให้เป็นไปตามหลักปฏิบัติสากลในส่วนที่สามารถดำเนินการได้¹
- (2) พัฒนาและจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วม (MRA) รายสาขาเกี่ยวกับการประเมินความสอดคล้องสำหรับสาขาที่มีการระบุไว้ในกรอบความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมของอาเซียน (ดู footnote 1)
- (3) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค และขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการทดสอบ การตรวจสอบและการออกใบรับรองบนพื้นฐานวิธีการและแนวทางที่เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค/สากล
- (4) ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสในการพัฒนาด้านมาตรฐาน กฎระเบียบด้านเทคนิคและการประเมินความสอดคล้องในแนวทางที่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคภายใต้ WTO และแนวนโยบายด้านมาตรฐานและความสอดคล้องของอาเซียน (ASEAN Policy Guideline on Standards and Conformance)
- (5) เสริมสร้างระบบการตรวจสอบภายหลังการวางตลาด (Post market surveillance) ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อสร้างความมั่นใจว่า การปรับปรุงมาตรฐานกฎเกณฑ์ทางเทคนิคจะบรรลุผลสำเร็จ
- (6) พัฒนาโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินการตามแผนงานจะเป็นไปอย่างราบรื่น

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

¹ การระบุมมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และการประเมินความสอดคล้องที่จะต้องมีการปรับปรุง หรือการจัดทำมาตรฐานการยอมรับร่วมรายสาขา จะต้องคำนึงผลกระทบต่อการค้าของอาเซียน ความซับซ้อนของระบบกฎเกณฑ์ โครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค และความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง